

1 תקנות הזרעים (גידול חומר ריבוי תות-שדה ומכירתו), התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 3, 4 ו-4א לחוק הזרעים, התשט"ז-1956, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

בתקנות אלה -

"בדיקה וירולוגית" - בדיקה על גבי צמחי בוחן או בדיקה מעבדתית אחרת שנעשתה במעבדה שאישר המנהל לענין זה;

"בית גרעין" - בית צמיחה לגידול צמחי גרעין;

"בית יסוד" - בית צמיחה לגידול צמחי יסוד;

"בית צמיחה" - מבנה המשמש לגידול צמחי תות שדה על דרגותיו השונות והבנוי בהתאם להוראות תקנות אלו;

"המנהל" - מנהל השירות לביקורת זרעים;

"השירות לביקורת זרעים" - השירות לביקורת זרעים ושתילים במשרד החקלאות;

"חומר ריבוי מאושר" - צמח תות שדה שנוצר משלוחות מטע-אם;

"מטע-אם" - בית צמיחה לגידול צמחים של תות שדה שגודלו משלוחות יסוד או שלוחות גרעין;

"צמח גרעין" - צמח תות שדה שמקורו מריבוי מריסטמטי לאחר טיפול תרמי, שנבדק בדיקה וירולוגית ונמצא חפשי מוירוסים וממחלות ובבחינה בוסתנאית נמצא אופיני לזן;

"צמח יסוד" - צמח תות שדה שגדל משלוחות גרעין;

"קלון" - שושרת צמחים שמקורה מצמח אחד;

"שלוחה" - חלק של צמח היוצר צמח נוסף;

"שלוחות גרעין" - חלק של צמח תות שדה שהורד מצמח גרעין לייצור צמח יסוד;

"שלוחות יסוד" - חלק של צמח תות שדה שהורד מצמח יסוד לייצור מטע-אם;

"שתיל" - שתיל תות מושרש שנוצר מחומר ריבוי מאושר ועל-פי הוראות תקנות אלה.

פרק ב': כללי

2. איסור גידול ומכירה של חומר ריבוי

לא יגדל אדם ולא ימכור חומר ריבוי של תות שדה אלא בהתאם להוראות תקנות אלה.

3. דרגות חומר ריבוי

חומר ריבוי בתות שדה יהיה בדרגות אלו:

- (1) דרגה ראשונה - צאצאי צמח גרעין המיוצרים בבית-גרעין (להלן - דרגת גרעין);
- (2) דרגה שניה - צאצאי צמח יסוד שגדלים ומיוצרים בבית יסוד (להלן - דרגת יסוד);
- (3) דרגה שלישית - צאצאי צמחי-אם שגדלים ומיוצרים במטע-אם (להלן - דרגת חומר ריבוי מאושר).

4. בקשה לגידול חומר ריבוי של תות שדה

הרצפה לגדל חומר ריבוי של תות שדה על כל דרגותיו, יפנה בבקשה למנהל ויפרט בבקשתו את כל אלה:

- (1) מקום הגידול;
- (2) המיתקנים העומדים לרשותו;
- (3) מקורות חומר הריבוי;
- (4) הבקשה תוגש על גבי טופס שקבע המנהל לא יאוחר מחודש לפני מועד השתילה.

5. מתן אישור

המנהל רשאי לתת למבקש אישור לגידול חומר ריבוי של תות שדה, לסרב לתתו, להתנותו, להתלותו, או לבטלו.

6. הודעה על שתילה

לא יאוחר מ-10 ימים מסיום השתילה של תות שדה יגיש מקבל האישור (להלן - השתלן) בכתב לשירות לביקורת זרעים פרטים אלו:

- (1) גודל שטח המשתלה;
- (2) מועדי התחלת השתילה וסיומה לפי הזנים;
- (3) מפת השתילה, סימן הזנים ומקורם.

7. דרישות לבתי צמיחה

בית צמיחה יאושר בידי המנהל אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא בלתי חדיר לחרקים, בנוי מקירות מחומר קשיח או מרשת 40 מש, ולו רצפה מבטון או מאספלט או מחומר דומה, וגג מחומר בלתי חדיר למים;
- (2) הכניסה אליו דרך חדר כניסה ששטחו מאפשר סגירת דלת אחת לפני פתיחת הדלת השניה;
- (3) הוא ניתן לנעילה;
- (4) סביבו יש רצועה ברוחב של לא פחות ממטר אחד נקיה מכל צמחיה ושאין בה אפשרות היקוות מים;
- (5) מצע הגידול בבית צמיחה יהיה מצע אינרטי;
- (6) מצע הגידול חייב לעבור חיטוי טרם השתילה בדרך שאישר אותה המנהל.

8. חדר כניסה

בחדר כניסה לבית הצמיחה יהיו מיתקנים וציוד אלה:

- (1) שתי דלתות שכל אחת מהן מצוידת בקפיץ מחזיר ונסגרת באופן אוטום;
- (2) כיור עם ברז מרפק;
- (3) סבון או דטרגנט;
- (4) מגבות נייר;
- (5) מיתקן לחיטוי נעליים המכיל חומר חיטוי שאישר המנהל למטרה זו;
- (6) חלוקים שיכסו את בגדי העובד לשהייה ולעבודה בבית הצמיחה.

9. כניסה לבית צמיחה

- (1) לא יכנס אדם לבית צמיחה אלא אם כן הוא עובד בו, או הוזמן לצורך עבודה בידי העובד האחראי.
- (2) הנכנס לבית צמיחה ילבש חלוק ויטבול נעליו במיתקן החיטוי.
- (3) לא יגע אדם בצמחים אלא אם כן רחץ ידיו תחילה בדטרגנט.
- (4) ההוראות האמורות המתייחסות לכניסה לבית הצמיחה ולעבודה בו יוצגו באופן בולט לעין בכניסה אליו.

10. ספר טיפולים

- (1) בכל בית-צמיחה של הדרגות השונות ינהל השתלן ספר שבו ירשום באופן מדוייק ומעודכן את הטיפולים שבוצעו בבית הצמיחה, מיד עם ביצועם; ספר זה יהיה בבית הצמיחה ויהיה פתוח לעיונו של המפקח.
- (2) את ספר הטיפולים יש לשמור שנה אחת לפחות מגמר הגידול בבית הצמיחה.

11. ביעור צמחים

לא יבוצע ביעור בבית צמיחה של כל אחת מדרגות הגידול אלא לאחר קבלת אישור מהמפקח.

פרק ג': גידול צמחי גרעין של תות שדה

12. סייגים לגידול בבית גרעין

- (1) לא יכניס אדם לבית גרעין צמח של תות שדה אלא אם כן נתקיימו בו אלה:
- (1) הצמח נוצר בריבוי מריסטמטי, לאחר טיפול בחום של לא פחות מ-37°C במשך 4-6 שבועות, ובלבד שלא ייוצר יותר מצמח אחד מכל קדקד;
- (2) טרם הכנסתו לבית הגרעין נבדק הצמח במעבדה שקבע המנהל ולפי שיטה שאישר, ונמצא חופשי ממחלות וירוס.
- (2) מכל צמח גרעין יילקח מדגם של 12 שלוחות לפחות לבדיקה בוסתנאית ולבדיקת טוהר הזן לפי התנאים המפורטים להלן:
- (1) שתילת השלוחות לבדיקה תתבצע בתנאים מסחריים לגבי צפיפות, כיסוי, דישון, השקיה וריסוס;
- (2) הבדיקות תהיינה לגבי התכונות האלה:
- (1) קצב גידול ופריחה;
- (2) צורת הצמח וממדיו;
- (3) צורה וצבע של העליון והפרחים;
- (4) צורה, צבע ומוצקות של הפרי;
- (3) הבדיקה הבוסתנאית תבוצע בידי מי שאישר לכך המנהל;
- (4) לא יוחזק צמח גרעין, לאחר אישורו בתור כזה, יותר מ-4 שנים;
- (5) בצמחי גרעין תיעשה בדיקה וירולוגית טרם הורדת שלוחות מדי שנה.

13. בית גרעין

בבית גרעין יתקיימו הוראות תקנות 7, 8, 9 ו-10.

14. גידול בבית גרעין

15

כל צמח בבית גרעין יגדל בכלי גידול נפרד; כלי הגידול יהיו נפרדים זה מזה בדרך שתמנע מגע בין צמח לצמח, והם יוצבו על שולחן שפניו עשויים רשת וגובהו 50 סנטימטרים לפחות מן הקרקע.

השרשת שלוחות

. השרשת כל שלוחה תהיה בכלי נפרד ובמצע מנותק.

16. חיטוי כלים לשימוש בבית גרעין

כלים לעבודה בבית גרעין לא ישמשו אלא לאחר שחוטאו בחומר שאישר המנהל למטרה זו.

17. סימון

כל צמח בבית גרעין יסומן עם תחילת גידולו בתווית סימון; על התווית יירשמו באופן בולט לעין וקריא שיישמר במשך כל תקופת הגידול, פרטים אלו:

(1) שם הזן (או קוד);

(2) הקלון או סימון זיהוי;

(3) מקור הקלון;

(4) תאריך הכנסת הצמח לבית גרעין.

18. תקן בריאות צמחים בבית גרעין

(1) תקן בריאות צמחים בבית גרעין יהיה מחלות וירוס, מחלות נבילה או נפילה, נמטודות ומחלות מיקופלסמה; הסבילות היא 0 ויש לבער את הצמחים הנגועים.

(2) בכל מקרה של הופעת צמח חריג או תופעה חריגה תימסר הודעה למנהל מיד עם הגילוי.

(3) המנהל רשאי להחליט, בהתאם לנסיבות, מה הן הפעולות שיש לבצע בצמחים החריגים.

19. הורדת שלוחות בבית גרעין

הורדת השלוחות תיעשה מכל צמח בנפרד וכל שלוחה תקבל את הסימון של צמח הגרעין ממנו הורדה ואות זיהוי נוסף.

20. תקן שלוחות

שלוחות גרעין הראויות לשתילה יהיו:

(1) מפותחות וגטטיבית בהתאם לזן ואחידות בצורתן;

(2) נקיות מסימני מחלות הנגרמות על-ידי פטריות, בקטריות, נמטודות ומזיקים אחרים;

(3) נקיות ממחלות וירוס ומיקופלסמה.

פרק ד': גידול צמחי יסוד של תות שדה

21. גידול וריבוי של צמחי יסוד

(1) גידול צמח יסוד וייצור שלוחות יסוד יוגבל לשנה אחת ממועד הכנסת שלוחות הגרעין לבית היסוד.

(2) טרם הכנסת שלוחות גרעין חדשות חייב המגדל לקבל אישור מפקח השירות לביקורת זרעים שבית היסוד

נקי מצמחי תות שדה.

22. בית יסוד

בבית יסוד יתקיימו הוראות תקנות 7, 8, 9 ו-10.

23. גידול בבית יסוד

(1) גידול צמחים בבית יסוד יהיה על שולחנות מנותקים, מוגבהים לא פחות מ-20 סנטימטרים מהקרקע.

(2) המרחק בין שולחן לשולחן יהיה 60 סנטימטרים לפחות.

(3) בכל שולחן יישתלו שלוחות מזן אחד בלבד; ההפרדה בין קלון לקלון מאותו הזן, באותו שולחן, תהיה על ידי

מחיצה קשיחה מתחתית השולחן עד לגובה של 50 סנטימטרים מעל למצע.

24. סימון קלונים

סימון קלונים בשולחנות יכול את שם הזן, מספר הקלון ותאריך שתילה ויעשה באופן בולט לעין וקריא, וישמר במשך כל תקופת הגידול.

25. תקן בריאות לצמחים בבית יסוד

תקן בריאות בבית יסוד יהיה כמפורט להלן:

(1) מחלות וירוס ומיקופלסמה - פסילת כל הקלון וביעורו;

(2) מחלות נבילה או נפילה ונמטודות - ביעור כל הקטע בין מחיצה למחיצה.

26. שלוחות יסוד ראויות לשתילה במטע-אם

שלוחות יסוד הראויות לשתילה במטע-אם יהיו שלוחות יסוד שנתקיימו בהן הוראות תקנה 20.

27. הורדת שלוחות וסימון

(1) הורדת שלוחות יסוד להעברה למטע-אם תיעשה מכל קלון בנפרד.

(2) השלוחות יסומנו בתוית סימון עם פרטים אלה:

(1) שם הזן או הקוד;

(2) הקלון או סימן זיהוי;

(3) מקור הקלון.

פרק ה': גידול מטע-אם של תות שדה

28. גידול וריבוי של מטע-אם

גידול מטע-אם וייצור שלוחות מטע-אם יוגבל לשנה אחת ממועד הכנסת שלוחות היסוד למטע-אם.

29. מטע אם

במטע-אם יתקיימו הוראות תקנות 7, 8, 9 ו-10.

30. גידול במטע-אם

הוראות תקנה 23 יתקיימו בגידול מטע-אם.

31. סימון קלונים במטע-אם

הוראות תקנה 24 יתקיימו בסימון הקלונים במטע-אם.

32. תקן בריאות

תקן בריאות לצמחים במטע-אם יהיה כמפורט להלן:

פגמים	סבילות	הוראות טיפול
		ביעור כל
		הצמחים
(1) מחלות וירוס ומיקופלסמה	0	בשולחן בין מחיצה למחיצה

עם גילוי נגיעות;

ביעור לפי

החלטת מפקח 0

במקום.

(2) מחלות נבילה

או נפילה ונמטודות

33. הודעה על הוצאת שתילים

שבועיים לפני כל הוצאת שתילים ממתע-אם יודיע השתלן לשירות לביקורת זרעים על מועד הוצאה.

34. תקן שתילים ואריזה

(1) לאחר הוצאת השתילים יוסרו העלים עד לבסיס הפטוטרט (לא כולל).

(2) השתילים חייבים להיות בעלי שרשים באורך של לפחות 8 סנטימטרים ובקוטר כתר של לפחות 8

מילימטרים בעלי מערכת שרשים מפותחת עם לפחות 12 שרשים מבסיס הכתר.

(3) השתילים ייארזו בשקיות פלסטיק; בכל שקית ייארזו שתילים בגודל אחד.

(4) לפני המכירה חייבים השתילים לעבור תקופת צינון בטמפרטורה של 0 עד 1 מעלות צלסיוס לתקופה של

ששה שבועות לפחות.

35. סימון השתילים

הסימון על האריזה יכלול תוית עם שם הזן, מספר הקלון, מספק השתילים, תאריך הכנסה לקירור ושם היצרן.

36. חומר ריבוי

שתילים שהוצאו ממתע-אם ונארזו כאמור ייקראו "חומר ריבוי מאושר" ויסומנו ככאלה על תוית הסימון.

37.

תחילה

2

תחילתן של תקנות אלה שלושים ימים מיום פרסומן.

כ"ד בכסלו התשמ"ח (15 בדצמבר 1987)

אריה נחמקין

שר החקלאות

[1] ק"ת 5080, התשמ"ח (28.1.1988), עמ' 375.

[2] במקור - מופיע מספר התקנה: 2.